

B.Com (Semester-I)**Vertical - C Generic / Open Elective Courses (OE) English****Subject code -****Subject Title – Theory I- English**

Level	Semester	Course Code	Course Name	Credits	Teaching Hours	Exam. Duration	Max. Marks
4.5	1		Theory I English	02	30	2Hours	50

Course Outcomes	1) The students will study various ways of communication. 2) Students will win with good manners. 3) They will learn perfection of writing and speaking 4) With these skills they will be able to create space for them in the corporate world 5) Students will become able to handle all situations successfully
------------------------	--

Unit System	Content	Teaching hours
Unit 1	Meeting people, Exchanging Greeting and Taking leave	08
Unit 2	Introducing yourself	07
Unit 3	Introducing people to others	08
Unit 4	Giving personal Information	07

References: Spoken English -1 By- KamleshSadanand / SusheelaPunitha (Orient BlackSwan publication)

Model Questions	Based on the above Four Units, 2 Long Answer Questions willbe asked for 07 Marks. (14) Based on the above Four Units, 4 Short Answer Questions will be asked-each for 04 Marks. (16)
External-30 Internal -20 Total-50	Internal Assessment -10 Marks. Unit Test related to above Two Units will be conducted where 10 Multiple Choice Questions will be asked. (20)

B.Com (Semester-I)

Vertical - C Generic / Open Elective Courses (OE)English

Subject code -

Subject Title - Theory II English

Level	Semester	Course Code	Course Name	Credits	Teaching Hours	Exam. Duration	Max. Marks
4.5	1		Theory – II English	02	30	2Hours	50

Course Outcomes	1) The students will study various ways of communication. 2) Students will win with good manners. 3) They will learn perfection of writing and speaking 4) With these skills they will be able to create space for them in the corporate world 5) Students will become able to handle all situations successfully.
------------------------	---

Unit System Modules	Content	Teaching Hours
Unit 1	Answering the Telephone and Asking for someone	08
Unit 2	Dealing with a wrong number	07
Unit 3	Taking and Leaving Message	08
Unit 4	Making Inquires on the Phone	07

References: Spoken English -1 By- KamleshSadanand / SusheelaPunitha (Orient BlackSwan publication)

Model Questions	Based on the above Four Units, 2 Long Answer Questions will be asked for 07 Marks. (14) Based on the above Four Units, 4 Short Answer Questions will be asked-each for 04 Marks. (16)
External-30 Internal -20 Total-50	- Internal Assessment -10 Marks. - Unit Test related to above Two Units will be conducted where 10 Multiple Choice Questions will be asked. (20)

B.Com.I (Semester-I)
Vertical-C Generic / Open Elective Courses (OE) Hindi
Subject code -
Subject Title - Theory I
व्यावसायिक हिंदी

Level	Semester	Course Code	Course Name	Credits	Teaching Hours	Exam Duration	Max Marks
4.5	I		Theory I व्यावसायिक हिंदी	02	30	2 Hrs.	50

Course Outcomes

1. छात्रों को विभिन्न व्यावसायिक कौशल से अवगत कराया जाएगा।
2. छात्र भाषा और व्यवसाय के बीच संबंध को समझेंगे।
3. कौशल से उत्पादन में गुणवत्ता आ सकती है।
4. व्यवसाय में दस्तावेजों के महत्व को समझें।
5. कुशल जनशक्ति तैयार की जाएगी.

Unit System	Contents	Teaching Hours
Unit I	प्रशासनिकपारिभाषिक शब्दावली	08
Unit II	सामान्य पत्र लेखन- शासकीय,व्यवसायिक पत्र लेखन	07
Unit III	परिपत्र एवं निविदा	08
Unit IV	प्रेस विज्ञप्ति	07

References: नई दिशाएं (कौशल एवं रोजगार उन्मुख हिंदी) संपादक - डॉ रीता कुमार,हिंदुस्तानी प्रचार सभा प्रकाशन

Model Questions	• उपरोक्त चारों इकाइयों पर आधारित 02 दीर्घ उत्तरीय प्रश्न 7-7 अंक अर्थात कुल 14 अंक के पूछे जायेंगे। • उपरोक्त सभी चार इकाइयों पर आधारित 04 लघु उत्तरीय प्रश्न 4-4 अर्थात कुल 16 अंकों के पूछे जायेंगे। (उपरोक्त दोनों प्रश्नों में आंतरिक विकल्प होंगे)
External – 30 Internal – 20 Total - 50	• आंतरिक मूल्यांकन(Internal Evaluation):-इकाई परीक्षा - 20 अंक • उपरोक्त चारों इकाइयों से संबंधित इकाई परीक्षा जिसके 20 अंकों के 10 वस्तुनिष्ठ बहू पर्याय प्रश्न पूछे जाएंगे

B.Com (Semester-I)
Vertical-C Generic / Open Elective Courses (OE) Hindi
Subject code -
Subject Title - Theory II
व्यावसायिक हिंदी

Level	Semester	Course Code	Course Name	Credits	Teaching Hours	Exam Duration	Max Marks
4.5	I		Theory II व्यावसायिक हिंदी	02	30	2 Hrs.	50

Course Outcomes

1. विद्यार्थियों को विभिन्न व्यावसायिक कौशल से अवगत कराया जाएगा।
2. विद्यार्थी भाषा और व्यवसाय के बीच संबंध को समझेंगे।
3. कौशल से उत्पादन में गुणवत्ता आ सकती है।
4. व्यवसाय में दस्तावेजों के महत्व को समझें।
5. कुशल जनशक्ति तैयार की जाएगी।

Unit System	Contents	Teaching Hours
Unit I	जनसंचार किसके लिए और क्यों	08
Unit II	जनसंचार के मुख्य घटक	07
Unit III	जनसंचार की परिभाषा एवं प्रकार	08
Unit IV	मीडिया में विभिन्न अवसर	07

References :- नई दिशाएं (कौशल एवं रोजगार उन्मुख हिंदी) संपादक - डॉ रीता कुमार,

हिंदुस्तानी प्रचार सभा प्रकाशन

Model Questions	- उपरोक्त चारों इकाइयों पर आधारित 02 दीर्घ उत्तरीय प्रश्न 7-7 अंक अर्थात कुल 14 अंक के पूछे जायेंगे। - उपरोक्त सभी चार इकाइयों पर आधारित 04 लघु उत्तरीय प्रश्न 4-4 अर्थात कुल 16 अंकों के पूछे जायेंगे। (उपरोक्त दोनों प्रश्नों में आंतरिक विकल्प होंगे)
External – 30 Internal – 20 Total - 50	आंतरिक मूल्यांकन (Internal Evaluation):- इकाई परीक्षा - 20 अंक उपरोक्त चारों इकाइयों से संबंधित इकाई परीक्षा जिसके 20 अंकों के 10 वस्तुनिष्ठ बहु पर्याय प्रश्न पूछे जाएंगे

B.Com (Semester-I)
Vertical-C Generic / Open Elective Courses (OE) Marathi
Subject code -
Subject Title - Theory I
व्यावसायिक मराठी

Level	Semester	Course Code	Course Name	Credits	Teaching Hours	Exam Duration	Max Marks
4.5	I		Theory I व्यावसायिक मराठी	02	30	2 Hrs.	50

Course Outcomes :

1. विद्यार्थ्यांना विविध व्यवसायातील कौशल्य अवगत होतील.
2. विद्यार्थ्यांना भाषा व व्यवसायातील संबंधाचा उलघडा होईल.
3. कौशल्यामुळे उत्पादनात गुणवत्ता निर्माण होऊ शकेल.
4. व्यवसायातील दस्तऐवजांचे महत्त्व लक्षात येईल.
5. कुशल मनुष्यबळाची निर्मिती होईल.

Unit System	Contents	Teaching Hours
Unit I	व्यवहारात मराठी का, कुठे, कशी? - सलील कुलकर्णी	08
Unit II	कार्यालयीन पत्र व्यवहार - डॉ. कल्याणी दिवेकर	07
Unit III	स्वपरिचय पत्र व नोकरीसाठी अर्ज लेखन - डॉ. भूषण केळकर	08
Unit IV	इतिवृत्त लेखन - प्रा. वैजयंती चिपळूणकर	07

References – उपयोजित मराठी, संपा डॉ. केतकी मोडक, संतोष शेणई, सुजाता शेणई, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे आवृत्ती -2012

Model Questions	वरील चारही घटकावर आधारित 02 दीर्घोत्तरी प्रश्न प्रत्येकी सात म्हणजे एकूण 14 गुणांकरिता विचारले जातील. वरील चारही घटकावर आधारित 04 लघुत्तरी प्रश्न प्रत्येकी चार म्हणजे एकूण 16 गुणांकरिता विचारले जातील. (वरील दोन्ही प्रश्नांना अंतर्गत पर्याय राहतील)
External – 30 Internal – 20 Total -- 50	अंतर्गत मूल्यमापन (Internal Marks) घटक चाचणी - 20 गुणवरील चारही घटकाशी संबंधित घटकचाचणी ज्यात 20 गुणांचे 10 वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी प्रश्न विचारले जातील.

B.Com (Semester-I)

Vertical - C Generic / Open Elective Courses (OE)Marathi

Subject code -

Subject Title - Theory II

व्यावसायिक मराठी

Level	Semester	Course Code	Course Name	Credits	Teaching Hours	Exam Duration	Max Marks
4.5	I		Theory II व्यावसायिक मराठी	02	30	2 Hrs.	50

Course Outcomes :

1. विद्यार्थ्यांना विविध व्यवसायातील कौशल्य अवगत होतील.
2. विद्यार्थ्यांना भाषा व व्यवसायातील संबंधाचा उलघडा होईल.
3. कौशल्यामुळे उत्पादनात गुणवत्ता निर्माण होऊ शकेल.
4. व्यवसायातील दस्तऐवजांचे महत्त्व लक्षात येईल.
5. कुशल मनुष्यबळाची निर्मिती होईल.

Unit System	Contents	Teaching Hours
Unit I	अहवाल लेखन - प्रा. वैजयंती चिपळूणकर	08
Unit II	टिपणी लेखन - डॉ. लतिका जाधव	07
Unit III	प्रसार माध्यमासाठी लेखन – संतोष शेणई	08
Unit IV	भाषांतर व अनुवाद – डॉ. उज्वला जोगळेकर	07

References : उपयोजित मराठी, संपा – डॉ. केतकी मोडक, संतोष शेणई, सुजाता शेणई, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे
आवृत्ती 2012

Model Questions	वरील चारही घटकावर आधारीत 02 दीर्घोत्तरी प्रश्न प्रत्येकी सात म्हणजे एकूण 14 गुणांकरिता विचारले जातील. वरील चारही घटकावर आधारीत 04 लघुत्तरी प्रश्न प्रत्येकी चार म्हणजे एकूण 16 गुणांकरिता विचारले जातील. (वरील दोन्ही प्रश्नांना अंतर्गत पर्याय राहतील)
External – 30 Internal – 20 Total -- 50	अंतर्गत मूल्यमापन (Internal Marks) घटक चाचणी - 20 गुण. वरील चारही घटकाशी संबंधित घटकचाचणी ज्यात 20 गुणांचे 10 वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी प्रश्न विचारले जातील.

B.Com.I (Semester I)
Vertical-C Generic / Open Elective Courses (OE) Pali
Subject Code -
Subject Title - Theory I
पाली भाषा परिचय

Level	Semester	Course Code	Course Name	Credits	Teaching Hours	Exam Duration	Max Marks
4.5	II		Theory I पाली भाषा परिचय	02	30	2 Hrs.	50

Course Outcomes	1.विद्यार्थ्यांना पाली साहित्याचा परिचय होतो. 2. विद्यार्थ्यांना पाली भाषा व व्याकरण शिकविता येते. 3.पाली साहित्याची आवड निर्माण करता येते. 4.मूळ पाली गद्य – पद्य वाचणे व त्यावर करता येते. 5.पाली भाषा लिहिणे, वाचणे, एकणे व बोलणे शिकविता येते.	
Unit System	Contents	Teaching Hours
Unit I	पाली भाषा वर्णमाला, व अंकमाला	08
Unit II	पाली भाषेतील वार व महिने	07
Unit III	पाली शब्दाची उत्पत्ती	08
Unit IV	पाली भाषेचा इतर भाषेशी संबंध	07
References	पाली भाषा साहित्य व व्याकरण- डॉ. आठवले, सन्मती संशोधन संस्था, नागपूर.	
Model Questions	वरील चारही घटकावर आधारीत 02 दीर्घोत्तरी प्रश्न प्रत्येकी सात म्हणजे एकूण 14गुणांकरिता विचारले जातील.	
External – 30	वरील चारही घटकावर आधारीत 04 लघुत्तरी प्रश्न प्रत्येकी चार म्हणजे एकूण 16गुणांकरिता विचारले जातील.	
Internal – 20	(वरील दोन्ही प्रश्नांना अंतर्गत पर्याय राहतील)	
Total - 50	अंतर्गत मूल्यमापन (Internal Marks) घटक चाचणी-20 गुण वरील चारही घटकाशी संबंधित घटक चाचणी ज्यात 20 गुणांचे 10 वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी प्रश्न विचारले जातील.	

B.Com.I (Semester I)**Vertical-C Generic / Open Elective Courses (OE) Pali****Subject Code -****Subject Title - Theory II पाली निवडक गद्य – पद्य**

Level	Semester	Course Code	Course Name	Credits	Teaching Hours	Exam Duration	Max Marks
4.5	I		Theory II पाली निवडक गद्य – पद्य	02	30	2 Hrs.	50

Course Outcomes	1.विद्यार्थ्यांना पाली साहित्याचा परिचय होतो. 2.जातक कथेतून सामाजिक मुल्यांची जाणीव होते. 3.पाली साहित्याची आवड निर्माण करता येते. 4.मूळ पाली गद्य – पद्य वाचणे व त्यावर भाष्य करता येते. 5.पाली भाषेतील प्रथा, परंपरा, शिष्टाचार इ. माहिती शिकविता येते.	
Unit System	Contents	Teaching Hours
Unit I	जातक - कुटवाणिज्य जातक, बावेरू जातक	08
Unit II	थेरीगाथा – पुणिकाथेरी, किसागौतमी	07
Unit III	दससिक्खापद	08
Unit IV	त्रिशरण	07
References	जातक कथा पाली – धर्मानंद कोसंबी, नेहा प्रकाशन नागपूर २०११ . खुद्दकपाठ – स. ना. गोयंका, विपस्सना विशोधन विन्यास, इगतपुरी १९९५	
Model Questions	वरील चारही घटकावर आधारीत 02 दीर्घोत्तरी प्रश्न प्रत्येकी सात म्हणजे एकूण 14 गुणांकरिता विचारले जातील.	
External – 30	वरील चारही घटकावर आधारीत 04 लघुत्तरी प्रश्न प्रत्येकी चार म्हणजे एकूण 16 गुणांकरिता विचारले जातील.	
Internal – 20	(वरील दोन्ही प्रश्नांना अंतर्गत पर्याय राहतील) अंतर्गत मूल्यमापन (Internal Marks) घटक चाचणी -20 गुण	
Total - 50	वरील चारही घटकाशी संबंधित घटक चाचणी ज्यात 20 गुणांचे 10 वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी प्रश्न विचारले जातील.	

B.Com.I (Semester I)**Vertical-c Generic / Open Elective Course Sanskrit****Course code:****Subject Title- Theory-1****व्यवस्थापनसूत्राणि**

Level	Semester	Course code	Course name	Credit	Teaching hours	Exam Duration	Max marks
4.5	1		व्यवस्थापनसूत्राणि	2	30	2 hr.	50

Course Outcome अभ्यासपत्रिकेची फलनिष्पत्ती	1. हेन्री फेओल यांच्या व्यवस्थापन सूत्राचा परिचय होईल. 2. व्यवस्थापन शास्त्राचे जीवनातील महत्त्व स्पष्ट होईल. 3. व्यवस्थापनाच्या सर्व सूत्रांचा सांगोपांग अभ्यास होईल. 4. व्यवस्थापन सूत्रातील पैलूंचा भारतीय संस्कृतीच्या अंगाने विचार करता येईल.
--	--

Unit System	Content	Teaching Hours
Unit I	घटक 1 1. व्यवस्थापन सूत्र प्रस्तावना सूत्र १) कार्यविभजनम् २) अधिकारः दायित्वं च ३) अनुशासनम् ।	7 Hr
Unit II	घटक 2 सूत्र ४) आदेश एकवाक्यता ५) ध्येय एकवाक्यता ६) सामुहिकहितम् ७) पारिश्रमिकम् ।	8 Hr
Unit III	घटक 3 सूत्र ८) केंद्रीकरणम् ९) श्रेणिशृंखला १०) क्रमबद्धता ११) समानता	8 Hr
Unit IV	घटक 4 सूत्र १२) स्थैर्यम् १३) आरम्भप्रेरणा १४) सङ्घभावना	7 Hr
References	व्यवस्थापनसूत्राणि डॉ. स्वानंद गजानन पुंड प्राचार्य डॉ. प्रसाद अरुण खानडोडे	
Model Questions	वरील चारही घटकावर आधारित 2 दीर्घोत्तरी प्रश्न प्रत्येकी 7 म्हणजे एकूण 14 गुणांकरिता विचारले जातील. वरील चारही घटकावर आधारित 4 लघुत्तरी प्रश्न प्रत्येकी 4 म्हणजे एकूण 16 गुणांकरिता विचारले जातील. (वरील दोन्ही प्रश्नांना अंतर्गत पर्याय राहतील)	
External-30 Internal -20 Total -50	अंतर्गत मूल्यमापन (Internal Evaluation) – घटक चाचणी 20 गुण वरील चारही घटकांशी संबंधित 10 बहुपर्यायी प्रश्न 20 गुणांसाठी घटकचाचणीत विचारले जातील.	

B.Com-I (Semester I)
Vertical-c- Generic / Open Elective Course Sanskrit
Subject code:
Subject Title- Theory- II
संस्कृत नीतिकथा (हितोपदेश:मित्रलाभः)

Level	Semester	Course code	Course name	Credit	Teaching hours	Exam Duration	Max marks
4.5	1		संस्कृत नीतिकथा (हितोपदेश:मित्रलाभः)	2	2	2 hr.	50

Course Outcome अभ्यासपत्रिकेची फलनिष्पत्ती	- विद्यार्थ्यांना संस्कृतभाषेतील नीतिविषयक ग्रंथाचा परिचय होईल. - विद्यार्थ्यांना नीतिशतकात वर्णित विविध नीतिविषयांचे ज्ञान होईल. - विद्यार्थ्यांना नीतिशतकातील तर्कशुद्ध व वास्तववादी विचारांची ओळख होईल. - विद्यार्थ्यांना नीतिसाहित्याचे महत्त्व आत्मसात करता येईल.
---	---

Unit System	Content	Teaching Hours
Unit I	1. वृद्धव्याघ्र-लुब्धविप्र कथा 2. मृग-शृगाल कथा	7 Hr
Unit II	3. जरदूव-बिडाल कथा 4. मूषक-परिव्राजक कथा	8 Hr
Unit III	5. लीलावती-वणिक्पुत्र-कथा 6. सञ्जयशीलजम्बुक कथा	8 Hr
Unit IV	7. राजपुत्रवणिग्वधू कथा 8. हस्तिधूर्तशृगाल कथा	7 Hr
References	हितोपदेश: – चौखम्बा प्रकाशन, वाराणसी	
Model Questions	वरील चारही घटकावर आधारित 2 दीर्घोत्तरी प्रश्न प्रत्येकी 7 म्हणजे एकूण 14 गुणांकरिता विचारले जातील. वरील चारही घटकावर आधारित 4 लघुत्तरी प्रश्न प्रत्येकी 4 म्हणजे एकूण 16 गुणांकरिता विचारले जातील. (वरील दोन्ही प्रश्नांना अंतर्गत पर्याय राहतील)	
External- 30 Internal -20 Total -50	अंतर्गत मूल्यमापन (Internal Evaluation) – घटक चाचणी 20 गुण वरील चारही घटकांशी संबंधित 10 बहुपर्यायी प्रश्न 20 गुणांसाठी घटकचाचणीत विचारले जातील.	

B.Com.I (Semester -I)

Vertical –C Generic /Open Elective Course(OE)Urdu

Subject code-

Subject Title – Theory –I

پیشہ وارانہ اردو

Level	Semester	Course Code	Course Name	Credits	Teaching Hours	Exam Duration	Max Marks
4.5	1		Theory I پیشہ وارانہ اردو	02	30	2 Hrs.	50

Course Outcomes-

- 1- طلباء مختلف پیشوں کی مہارتوں سے متعارف ہو گئے۔
- 2- طلباء زبان اور پیشوں کے تعلق کو سمجھے گے
- 3- مہارتوں کی وجہ سے پیداوار میں معیار پیدا ہو گا
- 4- پیشوں میں دستاویزات کی اہمیت سمجھ میں آئے گی
- 5- ہنر مند انسانی قوت پیدا ہو گی۔

Unit System	Contents	Teaching Hours
Unit –I	1-ای کامرس - ڈاکٹر شاہدہ مناف	08
Unit –II	اسلامی بینک کاری	07
Unit-III	انٹرنیٹ اور اردو - ایم مبین	08
Unit- IV	اشتہار بازی	07
References		
پاسبان ادب – مرتب - ڈاکٹر شاہدہ مناف		
Model Questions	* اوپر کے چاروں یونٹ پر چار میں سے 02 مفصل سوال حل کرنا ہے ایک پر 07 مارکس کل * اوپر کے چاروں یونٹ پر چھ میں سے چار مختصر سوالات حل کرنا ہے ہر ایک پر 4 مارکس کل 16 مارکس	
External- 30 Internal - 20 Total - 50	(Internal Marks)-20 Marks اوپر کے چاروں یونٹ پر 20 مارکس کے متبادل سوالات رہے گے (Objective)	

B.Com.I (Semester -I)

Vertical –C Generic /Open Elective Course(OE)Urdu

Subject code-Subject

Title – Theory –II

پیشہ وارانہ اردو

Level	Semester	Course Code	Course Name	Credits	Teaching Hours	Exam Duration	Max Marks
4.5			Theory II پیشہ وارانہ اردو	02	30	2 Hrs.	50

Course out comes

- 1- طلباء فن خطوط نویسی سے متعارف ہو گئے۔
- 2- طلباء خطوط کی تعریف اور اقسام کو سمجھے گئے
- 3- طلباء خطوط کے اجزاء اور اصول سے متعارف ہو گئے
- 4- پیشوں میں خطوط نویسی کی اہمیت سمجھ میں آئے گی
- 5- ہنر مند انسانی قوت پیدا ہو گی۔

Unit System	Contents	Teaching Hours
Unit –I	1- فن خطوط نویسی / عرضی نویسی	08
Unit –II	2- خطوط – تعریف اور اقسام	07
Unit-III	3- خطوط – اجزاء اور اصول	08
Unit- IV	4- شکایتی خطوط، دفتری خطوط، آرڈر دینا	07

References

- 1- قواعد اردو – مولوی عبدالحق 2- اردو زبان و قواعد – شفیع احمد صدیقی (اردو گرامر کی کتابوں میں بھی دستیاب ہے

Model Questions	* اوپر کے چاروں یونٹ پر چار میں سے 02 مفصل سوال حل کرنا ہے ایک پر 07 مارکس کل 14 مارکس
External-30	* اوپر کے چاروں یونٹ پر چھ میں سے چار مختصر سوالات حل کرنا ہے ہر ایک پر 4 مارکس کل 16 مارکس
Internal- 20	(Internal Marks)-20 Marks
.....	10 (Objective) اوپر کے چاروں یونٹ پر 20 مارکس کے متبادل سوالات رہے گے
Total - 50	